

Verohallinto
Asiakkuusyksikkö, harmaan talouden torjunta

LAUSUNTO

21.5.2025

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite/Diaarinumero
VN/25768/2024
VH/2847/00.04.05/2025

Harmaan talouden torjunnan lausunto hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit).

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annetun lain säännöksiä taksiliikenneluvan saamisen edellytyksistä. Esityksen mukaan hyvämaineisuuden arviointiin lisättäisiin eräiden henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten sekä seksuaalirikosten ja petos- ja maksuvälinerikosten huomioiminen. Taksiliikenteen yrittäjäkokeen järjestäminen ehdotetaan siirrettävän Liikenne- ja viestintävirastolle. Samalla yrittäjäkokeessa tapahtuneesta vilpistä voitaisiin jatkossa asettaa karenssi ja myös jälkikäteen havaittu vilppi huomioitaisiin.

Lisäksi esityksessä lisättäisiin taksiliikenneluvan haltijalle velvollisuus rekisteröidä taksina käytettävä ajoneuvo yksinomaiseen hallintaan ja liittää ajoneuvo rekisterissä liikenneluvulle. Esityksessä ehdotettaisiin myös väärästä rekisteröinnistä asetettavan sakon laajentamista koskemaan taksiliikenneluvan haltijoita. Esityksellä laajennettaisiin myös julkisen tiedon saantia taksiliikenteen harjoittajista. Esityksen mukaan myös hinnoittelua koskevien sääntöjen vastaisesta toiminnasta voitaisiin jatkossa määrätä liikennevirhemaksu ja myös taksinkuljettajalle asetettaisiin vastuu hintatietojen ilmoittamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taksimatkasta kerättävien tietojen keruuta siten, että jatkossa taksiliikenteessä käytettävillä ajoneuvoilla tulisi olla mittauslaitelain vaatimukset täyttävä taksamittari. Lisäksi ehdotetaan uutta seuraamussääntelyä, mikäli luvanhaltija ei noudattaisi taksamittaria koskevia vaatimuksia.

Esityksen mukaan taksinkuljettajan ajoluvan saamisen esteeksi tulisi eräitä vapauteen kohdistuvia rikoksia, veropetoksia, petoksia, maksuvälinerikoksia sekä ampuma-aserikoksia. Lisäksi taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksenä olisi esityksen mukaan taksinkuljettajan koulutuksen käyminen. Lain voimaantullessa voimassa olevien taksinkuljettajan ajoluvan haltijoiden tulisi esitettyjen liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisten muutosten mukaan ajoluvan uusimiseksi käydä kertaluontoinen taksinkuljettajan täydennyskoulutus. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutoksia taksinkuljettajan koetta ja taksiliikenteen koulutusorganisaatioiden hyväksyntää koskevaan sääntelyyn. Lisäksi Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö voisi tuottaa velvoitteidenhoitoselvityksen koulutusorganisaatioiden hyväksyntäprosessiin harkittaessa sopimuskumppanin hyväksymistä tai sopimuksen jatkoa.

Esityksellä muutettaisiin ajoneuvolakia siten, että ajoneuville, jota käytetään taksiliikenteessä, annettaisiin erityinen rekisterikilpi. Esityksen mukaan taksikilven käyttöä valvottaisiin ja sitä koskevan vaatimuksen laiminlyönnistä voitaisiin asettaa seuraamus.

Harmaan talouden torjunnan lausunto

Verohallinnon Asiakkuusyksikön Harmaan talouden torjunta lausuu harmaan talouden torjunnan näkökulmasta seuraavaa:

Esitysluonnoksessa ehdotetut uudistukset ovat kannatettavia. Verohallinnon harmaan talouden torjunnan näkökulmasta erityisesti ehdotukset mittauslaitelain vaatimukset täyttävän taksamittarin käytön edellyttämisestä, taksiliikenneluvan haltijan velvollisuudesta rekisteröidä taksina käytettävä ajoneuvo yksinomaiseen hallintaan ja liittää se liikennelupaan, sekä vaatimus erityisen rekisterikilven käyttöönottamisesta ovat kannatettavia.

Taksamittarit

Verohallinnon havaintojen mukaan taksitoiminnan tulovirta muodostuu useista eri lähteistä mukaan lukien erilaisten alustataloustoimijoiden sovellus-, tolppa- ja Kela-kyyydeistä sekä muista satunnaisista ajoista. Ajoneuvoon kiinteästi asennettavan standardoidun taksamittarin edellyttäminen varmistaa tiedon kertymisen yhtenevästi taksiajoista ja ajoneuvoilla ajetuista kokonaiskilometreistä. Taksamittariedellytys mahdollistaa Verohallinnon taksivalvontaan kohdistaman valvontaresurssin tehokkaamman käytön nykytilanteeseen verrattuna. Ilman taksamittarin tuottamaa yhtenäistä vertailuaineistoa valvontaresurssia joudutaan kohdistamaan enemmän pistemäisesti. Verohallinto voi tehdä valvontaa sitä tehokkaammin ja kohdennetummin, mitä kattavampi ja parempilaatuinen vertailutieto sillä on käytettävissä.

Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 15 a §:ssä on säädetty taksimatkasta kerättävistä tiedoista. Lainkohdan toisen momentin mukaan ”henkilöliikennettä tarjoava luvanhaltija vastaa siitä, että 1 momentin mukaisia tietoja säilytetään siten, ettei niiden sisältöä voi muuttaa, ja että niitä voi vaikeuksitta tarkastella ja tarvittaessa tulostaa selväkielisessä muodossa. Tiedot tulee säilyttää kolmannen osapuolen hallinnoimassa tietokannassa, johon kerätyt tiedot siirtyvät automaattisesti.” Kolmatta osapuolta ei ole lain tasolla tarkemmin määritetty. Tietojen tosiasiallista siirtymistä kolmannen osapuolen hallinnoimaan tietokantaan tai niiden säilyttämistä ei käytännössä valvota tai sanktioida nykytilassa. Esitysluonnoksessa ei ole esitetty muutoksia tähän velvollisuuteen, eikä velvollisuuden laiminlyöntiä ole ehdotettu sanktioitavaksi. Harmaan talouden toimijoiden osalta on tyypillistä, että kyseisiä kolmannen osapuolen hallinnoimia tietoja ei ole olemassa eikä tietoa kolmansista osapuolista ole kattavasti yhdestä lähteestä saatavilla.

Valvonnallinen ongelma muodostuu silloin, kun kolmannen osapuolen hallinnoimista tietokannoista ei saada vertailutietoja. Tällainen tilanne voi tulla kyseeseen, kun osapuolena on esimerkiksi ulkomaille sijoittautunut kolmas osapuoli tai uusi alalle tuleva taksamittaritoimija. Viranomaisten pääsy vertailutietoihin taksitoiminnan ajojen osalta tulisi varmistaa. Nykyisin tietoja on useiden eri kolmansien osapuolten tietokannoissa eri muodoissa keskitetyn tietokannan sijaan, eikä tilanne ole ehdotettujen muutosten jälkeen muuttumassa. Verohallinnolla ei ole mahdollisuutta käyttää taksialaan kattavaa ja jatkuvaa merkittävää valvontaresurssia, minkä vuoksi Verohallinnon näkökulmasta tietosisällöltään laadukkaan vertailutiedon saaminen on tärkeää. Se mahdollistaisi valvonnan kohdentamisen erityisesti väärintoimijoihin.

Ajoneuvon rekisteröinti ja liittäminen liikennelupaan sekä erityinen rekisterikilpi

Harmaan talouden torjunnan näkökulmasta esitysluonnoksessa ehdotetut taksiliikenneluvan haltijan velvollisuus rekisteröidä taksina käytettävä ajoneuvo yksinomaiseen hallintaan ja velvollisuus liittää ajoneuvo rekisterissä liikenneluvalle ovat kannatettavia. Verohallinnon suorittaman valvonnan yhteydessä on havaittu, että taksiluvan haltijalla on voinut olla useita ajoneuvoja käytössään ja taksitoiminnan ajoja on voitu tehdä myös yksityiskäyttöön hankituilla ajoneuvoilla.

Verohallinto

Asiakkuusyksikkö, Harmaan talouden torjunta
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi

puh. 029 512 000
faksi 029 512 6100

Toteutuessaan paitsi ajoneuvon rekisteröinti ja liittäminen liikennelupa- ja myös ehdotus ottaa käyttöön värillinen rekisterikilpi taksiliikenteen ajoneuvoille parantavat yleisön ja viranomaisten mahdollisuutta havaita luvattomia takseja.

Nykytilaan verrattuna toteutuessaan kaikki ehdotetut muutokset parantaisivat kokonaisuudessaan Verohallinnon kykyä arvioida raportoidun taksiliiketoiminnan oikeellisuutta ja mahdollisuutta hankkia arvioinnin tueksi kohdennetumpaa vertailutietoa. Verohallinto pitää hyvänä taksamittarivaatimuksen laiminlyönnin sanktiointia liikennevirhemaksulla sekä kuljettajalle että luvanhaltijalle. Luvanhaltijalle määrättävän 3 000 euron liikennevirhemaksun osalta esityksessä on ristiriitaisuuksia uuden ehdotetun 268 a §:n tekstiluonnosten osalta, sillä niissä on kirjoitettu sanktio 100 euron liikennevirhemaksuna.

Helsinki 21.5.2025

Tommi Lehtinen
Ylitarkastaja
Asiakkuusyksikkö, harmaan talouden torjunta
Verohallinto

Jarkko Mäki
Ylitarkastaja
Asiakkuusyksikkö, harmaan talouden torjunta
Verohallinto

Tarja Valsi
Johtaja
Asiakkuusyksikkö, harmaan talouden torjunta
Verohallinto